

ADRODDIAD I'R CABINET

2 Mehefin 2015

Aelodau Cabinet: Cyng. Ioan Thomas a'r Cyng. Mair Rowlands

Pwnc: Cydleoli Llyfrgell Porthmadog a Chanolfan Hamdden Glaslyn

Swyddog cyswllt: Sioned Williams, Pennaeth Adran Economi a Chymuned

Y penderfyniad a geisir

Cefnogi adleoli Llyfrgell gyhoeddus Porthmadog yng Nghanolfan Hamdden Glaslyn gyda chymorth grant Llywodraeth Cymru.

Cymeradwyo defnyddio holl dderbyniadau cyfalaf gwerthiant yr adeilad Llyfrgell bresennol tuag at gostau addasu'r ganolfan hamdden.

Barn yr aelod lleol

Cyng. Selwyn Griffiths

"Yn cefnogi y symudiad. Byddi gweithredu fel hyn yn sicrhau y Ganolfan a'r Llyfrgell i'r dyfodol ac yn sicrhau gwasanaeth ardderchog i gymuned ardal Porthmadog."

Cyng. Jason Humphreys

"Mae'r adroddiad yn cydnabod llawer o fanteision dros gyd-leoli'r llyfrgell gyda gwasanaethau eraill yn Ganolfan Glaslyn ac mae hyn i'w groesawu."

Nodwn y bwriad i ymgynghori. Mae lleoliad presennol y llyfrgell ar Stryd y Wesla yn fwy hygyrch i fwy o bobol i'w gerdded nac Ganolfan Glaslyn. Fe all ei ail-leoli creu anawsterau i rai o'r defnyddwyr hyn, bregus ac anabl. Yn y cyfamser cyn ail-leoli, gobeithiwn fydd staff y llyfrgell yn gweithio'n agos ac yn effeithiol gyda defnyddwyr er mwyn adnabod a chofnodi pryderon y rhai yma er mwyn ystyried pa gamau all gael ei gymryd i'w cynorthwyo nhw."

1. Cyflwyniad

- 1.1 Mae Adolygiad y Gwasanaeth Llyfrgell (2014) wedi adnabod cyfeiriad strategol a phwrpas i'r Gwasanaeth Llyfrgell i'r dyfodol. Mae Cydleoli gyda gwasanaethau eraill wedi ei adnabod fel modd o gynhyrchu arbedion; ac fel modd o ymateb i anghenion trigolion Gwynedd i gael mynediad i wasanaethau'r cyngor o un lleoliad.
- 1.2 Mae Adolygiad Hamdden hefyd wedi adnabod y byddai cydleoli gwasanaethau o fewn cyfleusterau hamdden y Sir yn debygol o arwain at gynnydd mewn defnydd o'r cyfleusterau hynny. Byddai hynny yn cyfrannu at wella iechyd trigolion y Sir wrth gynyddu cyfranogiad mewn gweithgareddau egniol o fewn grwpiau sydd ddim yn defnyddio'r cyfleusterau ar hyn o bryd.
- 1.3 Mae'r cynllun hwn i adleoli'r Gwasanaeth Llyfrgell oddi fewn i'r Ganolfan Hamdden yn cyfarch yr adolygiadau uchod, yn cyd-fynd gyda chynlluniau arbedion y 2 wasanaeth ac yn cynnig gwell darpariaeth i drigolion tref Porthmadog a'r dalgylch.

2. Rhesymau dros argymell y penderfyniad

Ffordd Gwynedd

- 2.1 Bydd adleoli y Gwasanaeth Llyfrgell i Ganolfan Glaslyn yn cynnig darpariaeth fwy integredig i drigolion yr ardal. Rhagdybir y bydd buddion i drigolion yr ardal o'r cydleoli megis yn y meysydd Iechyd a Lles drwy sicrhau fod darpariaeth craidd y gwasanaethau yn ogystal â rhai ataliol ychwanegol megis Llyfr ar Bresgripsiwn, Cynllun Ymarfer drwy Wahoddiad, Cynllun Cymorth Macmillan a Gwasanaeth Ffisiotherapi (Iechyd Cyhoeddus Cymru) ar gael ac yn darparu cynnig holistaidd i'r defnyddwyr gwasanaeth.
- 2.2 Bydd yr adleoli hefyd yn darparu mynediad cyfforddus, anffurfiol a chymdeithasol i drigolion yr ardal i wasanaethau'r Cyngor, ac i gyrchu gwybodaeth am wasanaethau'r cyngor.
- 2.3 Disgwylir buddion i drigolion yr ardal hefyd yn y meysydd dysgu a sgiliau drwy wella'r cysylltiadau gyda'r Ysgol Gynradd ac Uwchradd Leol ac hygyrchedd disgyblion i'r Llyfrgell.

Arbedion

- 2.4 Bydd adleoli'r llyfrgell gyda gwasanaeth arall yn y Cyngor yn cynnig arbedion ar gostau cynnal adeilad i'r ddau wasanaeth. Amcangyfrif y bydd arbedion o £18k y flwyddyn.
- 2.5 Bydd adleoli'r llyfrgell yng nghanolfan Glaslyn hefyd yn arwain at gydweithio agos rhwng y Gwasanaeth Llyfrgell a'r Gwasanaeth Hamdden all arwain at arbedion oherwydd y bwriad i rannu staff.

Gwasanaeth

- 2.6 Mae Strategaeth Gwasanaeth Llyfrgell Gwynedd : Mwy na Llyfrau yn dynodi Llyfrgell Porthmadog fel prif lyfrgell. Bydd yr adleoli yma, oherwydd y cynnydd mewn gofod, posibiladau ehangu oriau agor, mynediad i ofod amlbwrpas, agosatrwydd y safle i aros fannau cludiant cyhoeddus, yn arwain at Wasanaeth Llyfrgell yn nalgylch Porthmadog all gyflawni'r Safonau a osodir ar brif lyfrgelloedd yn unol a'r strategaeth. Rhagwelir i nifer yr ymweliadau gynydd 10% yn sgil yr adleoli.
- 2.7 Mae prif lyfrgell ar agor mwy na 20 awr yr wythnos, yn derbyn mwy nag 20,000 o ymweliadau, yn benthyg mwy na 30,000 o eitemau mewn blwyddyn ac yn gwasanaethu ardal eang.
- 2.8 O safbwynt y darpariaeth Hamdden, byddai'r datblygiad hwn yn arwain at gynydd mewn ymweliadau ac yn sgil hynny, yn rhoi cyfle arbennig i'r gwasanaeth ddenu cynnydd mewn incwm craidd drwy ei rhaglen weithgareddau ac incwm eilradd drwy ei gynnig arlwyyaeth a gwerthiant nwyddau. Fodd bynnag, bydd angen sicrhau bod yr elfen Hamdden yn manteisio ar y cyfleon hynny sy'n golygu bod angen ail ddylunio rhai agweddau o'r cynnig presennol. Mae angen penderfynu ar sgôp yr ail ddyluniad hynny gan sicrhau bod yr achos busnes yn un hyfyw a chynaliadwy.

3. Ystyriaethau perthnasol

Ymgynghori

- 3.1 Mae'r Gwasanaeth Llyfrgell ar hyn o bryd yn cynnal ymgynghoriad cyhoeddus ar ddyfodol y gwasanaeth yn y sir.
- 3.2 Mae adborth eisoes wedi derbyn gan drigolion y sir sy'n awgrymu gwella'r ddarpariaeth drwy gydleoli gyda gwasanaethau eraill mewn cymunedau cymaint a phosibl.

- 3.3 Yn rhan o'r ymgynghoriad cyhoeddus ar ddyfodol y Gwasanaeth Llyfrgell bydd Sesiwn Galw Heibio benodol wedi ei chynnal ym Mhorthmadog ar Fai 13eg i gasglu barn trigolion lleol ar ddyfodol y gwasanaeth yn y dalgylch penodol hwn, gan gyfeirio'n uniongyrchol at yr opsiwn i adleoli.

Ystyriaethau Cyllid

- 3.4 Mae amcan bris y gwaith adleoli yn £388,359 a bwriedir ariannu'r cynllun drwy'r canlynol:-

Grant derbynnir gan CyMAL/Llywodraeth Cymru	£258,659
Cyfraniad Cyngor Gwynedd	£129,700

- 3.5 Mae Cyfraniad y Cyngor yn ddarystonedig i benderfyniad y Cabinet i ganiatáu defnyddio yr holl o'r derbyniadau cyfalaf a dderbynnir o werthu yr adeilad Llyfrgell bresennol (sydd ac amcan werth o £80,000).
- 3.6 Mae gweddill cyfraniad Cyngor Gwynedd, hyd at £49,700, yn cael ei ariannu o gyllideb yr Adran Economi a Chymuned.

Ystyriaethau Cynladwyedd

- 3.7 Un o brif heriau'r cynllun adleoli yw ceisio osgoi rhagdybio penderfyniadau anodd sy'n wynebu'r Cyngor mewn perthynas a thoriadau.
- 3.8 Mae'r cynllun adleoli a'r cynnig grant ynghlwm a blwyddyn ariannol 2014-15 ac ynghlwm a'r gyfundrefn arbedion.
- 3.9 Fodd bynnag mae dyfodol y Gwasanaeth Llyfrgell a'r Gwasanaeth Hamdden yn nalgylch Porthmadog yng nghyd-destun Her Gwynedd yn fater i'w ystyried o ddifri.

Ystyriaethau Cydraddoldeb

- 3.10 Mae'r Gwasanaeth Llyfrgell wedi cwblhau Aseiad Effaith Cydraddoldeb Cychwynnol ar gyfer yr ymgynghoriad cyhoeddus sy'n digwydd ar hyn o bryd ynghylch dyfodol y gwasanaeth. Mae'r Gwasanaeth hefyd wedi cwblhau Aseiad Effaith Cydraddoldeb ar gyfer adleoli llyfrgell Porthmadog.
- 3.11 Dengys yr aseiad effaith mai un o brif fanteision yr adleoli yn y cyd-destun cydraddoldeb yw gwella mynediad i'r anabl gyda llefydd parcio priodol a chyfleusterau toiled anabl ac i rieni/ gofalwyr plant ifanc.

4. Camau nesaf ac amserlen

- 4.1 Mae Grŵp Prosiect wedi ei sefydlu ar gyfer rheoli'r cynllun adleoli sy'n cynnwys cynrychiolaeth o'r Gwasanaeth Llyfrgell, Gwasanaeth Hamdden, Gwasanaeth Eiddo. Bydd y Grŵp Prosiect yn gyfrifol am reoli a chyflawni'r cynllun.

Cyfarfod Tîm Prosiect - llunio cynllun gwaith	Ebrill 2015
Ymgynghoriad Llyfrgell Porthmadog	Mai 2015
Penderfyniad Cabinet	Mai 2015
Proses tendro	Mehefin 2015
Gwaith addasu'r adeilad	Medi 2015 / Ionawr 2016
Mewn osod cyfarpar	Chwefror 2016
Agor i'r cyhoedd	Mawrth 2016
Agoriad swyddogol / marchnata	Mai 2016

Barn y swyddogion statudol

Y Prif Weithredwr:

"Mae'r symudiad sydd yn cael ei argymhell yn un synhwyrol a rhesymol ac mae'r Pennaeth Cyllid wedi tynnu sylw at yr ystyriaethau ariannol y mae'n ofynnol i'r Cabinet roi sylw iddynt cyn dod i benderfyniad. Y peth arall i gofio efo hwn a bydd yn rhaid i hyn gael sylw gydag amryw o faterion eraill sydd ar y gweill efo'r Cyngor, yw y gallai ystyriaeth y Cyngor o'r angen i dorri rhai gwasanaethau dros y misoedd nesaf newid y cyddestun ar gyfer cynigion effeithlonrwydd."'

Y Swyddog Monitro:

"Bydd angen i'r Cabinet ystyried canlyniad ymgynghoriad penodol a gynhaliwyd ar y 13eg Mai a gyfeirir at o yn 3.3 yn yr adroddiad. Disgwylir felly i'r wybodaeth yma fod ar gael yn y cyfarfod. Fel arall nid oes sylwadau o ochr priodoldeb"

Y Pennaeth Cyllid:

Tra mae angen gwireddu bob arbediad effeithlonrwydd er mwyn isafu'r toriadau, ar yr olwg gyntaf, nid yw'r arbediad £18,000 yn sylweddol, gan fod angen gwariant cyfalaf o £388,359 i'w wireddu. Fodd bynnag, fel mae rhan 3.4 o'r adroddiad yn nodi, disgwylir grant CyMAL ar gyfer ariannu £258,659 o'r gost cyfalaf. Ar gyfer rhan o gyfraniad £129,700 y Cyngor, mae cais gan Bennaeth Economi a Chymuned, er penderfyniad gan y Cabinet, i gadw a defnyddio'r holl dderbyniad cyfalaf o werthu'r

hen lyfrgell (gall fod tua £80,000). Mewn cyd-destun o gynilo parhaus, mater i'r aelodau ystyried yw blaenoriaethu'r derbyniad cyfalaf hwnnw, sydd heb ei ymrwymo yn y Cynllun Asedau (gan na fu rhagdybiaeth o waredu'r eiddo dan sylw). Cadarnhaf fod gan yr Adran Economi dderbyniadau cyfalaf eraill heb ei ymrwymo (cyfran adrannol o werthiant eiddo hanesyddol) sy'n ddigonol er mwyn ariannu'r balans o gyfraniad y Cyngor (gall fod tua £50,000).

Atodiadau